

Inbreng verslag van een schriftelijk overleg

Binnen de vaste commissie voor Economische Zaken, Landbouw en Innovatie hebben enkele fracties de behoefte enkele vragen en opmerkingen voor te leggen over de brieven van de staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, ten behoeve van de Landbouw- en Visserijraad d.d. 24-25 september 2012. De volledige agenda is opgenomen aan het eind van dit verslag.

De voorzitter van de commissie,
Van der Ham

De adjunct-griffier van de commissie,
Schüssel

Inhoudsopgave

- I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties
  - Vragen van de leden van de VVD-fractie
  - Vragen van de leden van de PvdA-fractie
  - Vragen van de leden van de CDA-fractie
  - Vragen van de leden van de SP-fractie
  - Vragen van de leden van de D66-fractie
  - Vragen van de leden van de ChristenUnie-fractie
  - Vragen van de leden van de SGP-fractie
  - Vragen van de leden van de Partij voor de Dieren-fractie
- II Antwoord / Reactie van de staatssecretaris
- III Volledige agenda

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de geagendeerde stukken. Deze leden hebben de volgende vragen en opmerkingen.

Artikel 68

De leden van de VVD-fractie lezen dat met ingang van dit jaar het onderdeel «Stimulering managementmaatregelen dierenwelzijn» vanwege technische uitvoeringsproblemen is stopgezet. Kan de staatssecretaris toelichten wat hij verstaat onder «technische uitvoeringsproblemen»? Welke maatregelen heeft hij genomen om de problemen op te lossen? Waarom heeft de staatssecretaris besloten om dit budget in te zetten voor de «Investeringsregeling duurzame stallen» en de «Subsidie-regeling diervriendelijk produceren»? Kan de staatssecretaris een stand van zaken geven met betrekking tot deze regelingen en een overzicht van het aantal (gehonoreerde) aanvragen plus het (toegezegde) bedrag? De leden van de VVD-fractie lezen dat het budget voor de maatregel «Precisielandbouw en milieuvriendelijke bewaarplaatsen» wordt verhoogd met 2,2 miljoen euro naar in totaal 12,2 miljoen euro. Waarom vindt de staatssecretaris het noodzakelijk om het budget van deze maatregel te verhogen? Is bijvoorbeeld onderuitputting hiervan de reden? Zijn deze verhoogde middelen direct inzetbaar in Nederland? Deelt de staatssecretaris de opvatting van de leden van de VVD-fractie dat verduurzaming van de landbouwsector een taak van de markt is? Zo nee, waarom niet?

Vlas- en vezelteelt

De leden van de VVD-fractie lezen dat de financiering van de steun aan de vlas- en vezelverwerkers van 0,93 miljoen euro wordt gerealiseerd door een verlaging van het budget voor de brede weersverzekering. Aanvankelijk werd het budget voor de brede weersverzekering verhoogd van 5,6 miljoen euro in 2012 naar 7,6 miljoen euro in 2013. Deze leden lezen verder dat er op basis van de ervaringen van de afgelopen jaren met betrekking tot het aantal aanvragen en de hoogte van de verstrekte steun voldoende middelen zullen overblijven ondanks de verlaging van het budget. Welke aanleiding heeft de staatssecretaris destijds doen besluiten om het oorspronkelijke budget van 5,6 miljoen te verhogen naar 7,6 miljoen euro? En wat is nu de aanleiding om de steun aan de vlas- en vezelverwerkers te financieren uit dit budget?

Cypriotisch Voorzitterschap

De leden van de VVD-fractie lezen dat de hervorming van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) een belangrijk onderdeel is van de onderhandelingen over het Meerjarig Financieel Kader (MFK) 2014 – 2020 van de EU. Het Cypriotisch voorzitterschap heeft hier tijdens de zomer gesprekken over gevoerd. Het voorzitterschap heeft de conclusie getrokken dat het totale MFK-uitgavenniveau zoals voorgesteld door de Europese Commissie omlaag moet, dat alle begrotingshoofdstukken daaraan moeten bijdragen en dat dit dus ook geldt voor beide pijlers van het GLB. Volgens het voorzitterschap zal een discussie gevoerd moeten worden, welke pijler prioriteit heeft over de andere. Deelt de staatssecretaris de opvatting van de leden van de VVD-fractie dat de eerste pijler prioriteit heeft ten opzichte van de tweede pijler en dat de eerste pijler zoveel mogelijk worden ontzien wat betreft de korting? Zo nee, waarom niet? Wat gaat de staatssecretaris hier concreet aan doen?

Het voorzitterschap is voorstander van een grotere flexibiliteit tussen de pijlers van het GLB, waarbij fondsen mogelijk in richtingen tussen de pijlers verschoven zouden moeten kunnen worden. Wat is de opvatting van de staatssecretaris hierover? Welke (financiële) gevolgen heeft een grotere flexibiliteit tussen de pijlers voor de Nederlandse boer? Deelt de staatssecretaris de opvatting van de leden van de VVD-fractie dat een grotere flexibiliteit tussen de pijlers onwenselijk is als blijkt dat wij ten koste hiervan moeten inleveren op de eerste pijler?

GLB-wetgevingsvoorstellen in het Europees Parlement

De leden van de VVD-fractie lezen dat de rapporteur geen voorstander is van een Europees keuzemenu voor de vergroening. Kan de staatssecretaris aangeven waarom de rapporteur geen voorstander is van een dergelijk keuzemenu? Welke voorstellen heeft de rapporteur op dit punt dan wel voor ogen? Verwacht de staatssecretaris dat het Europees Parlement het standpunt van de rapporteur overneemt? Wat zou dit kunnen betekenen voor de onderhandelingen tussen de Europese Raad, de Europese Commissie en het Europees Parlement? Welke invloed heeft de opstelling van de rapporteur op het Nederlandse standpunt? Kan de staatssecretaris toezeggen dat hij zich in Brussel blijft inzetten voor een (Europees) keuzemenu? Zo nee, waarom niet? Deelt de staatssecretaris de mening van de leden van de VVD-fractie dat de invulling van een dergelijk menu overgelaten kan worden aan de ondernemers zelf bijvoorbeeld via bedrijfs certificering en dat de overheid hier geen sturende rol in heeft? Zo nee, waarom niet? Deelt de staatssecretaris de opvatting dat de huidige voorstellen van de Europese Commissie zoals het 7% braakleggen van goede landbouwgronden, gewasdiversificatie en permanent grasland veel te vergaand zijn met het oog op de steeds meer toenemende vraag naar voedsel uit de wereld? Kan de staatssecretaris aangeven op welke manier hij zich de afgelopen periode verzet heeft tegen de voorgestelde maatregelen? Kan de staatssecretaris toezeggen dat hij ook de komende tijd zich met hand en tand zal verzetten tegen de voorliggende maatregelen? Zo nee, waarom niet?

De leden van de VVD-fractie lezen met belangstelling dat het Europees Parlement geneigd is te kiezen voor een vergroeningsbetaling die los staat van de basispremie. De leden van de VVD-fractie hebben hier ook altijd voor gepleit in het debat en zijn verheugd met de steun uit het Europees Parlement. Is de staatssecretaris bereid om zijn standpunt hierover te herzien gezien de opstelling van het Europees Parlement? Kan de staatssecretaris aangeven welke landen nog meer voorstander zijn van een loskoppeling van de basis- en de vergroeningspremie?

De leden van de VVD-fractie lezen dat waar het gaat om de voorstellen met betrekking tot het markt- en prijsbeleid de EP-rapporteur neigt naar meer marktbescherming en marktmacht voor producenten. De leden van de VVD-fractie vinden dat hier ook in Nederland beter naar gekeken moet worden, zeker naar aanleiding van de ontwikkelingen van deze week waarin Albert Heijn heeft gemeld dat zij van plan is al haar leveranciers met 2% te korten. Hoe verhoudt dit zich met de Nederlandse- en Europese mededingingsregels? Wat is de het standpunt van de staatssecretaris hierover? Welke stappen heeft de staatssecretaris inmiddels genomen naar aanleiding van de motie van het lid Van der Staaij c.s. (Kamerstuk 33000-XIII nr. 136)? Welke andere maatregelen kan de staatssecretaris binnen de bestaande regelgeving nog nemen?

Groepshuisvesting Varkens

Frankrijk heeft een bedrag van 10 miljoen beschikbaar gesteld voor de varkenshouderij. Dit is bedoeld om de invoering van de groepshuisvesting soepel te laten verlopen en klaar te zijn voor 1 januari 2013. Is staatssecretaris niet van mening dat gezien het garanderen van een gelijk speelveld en de slechte economische situatie in de varkenshouderij de afgelopen jaren, dit een vorm van concurrentievervalsing is? De leden van de VVD-fractie willen in dit kader nogmaals benadrukken dat steun en hulp van de staatssecretaris nodig is met betrekking tot de ruimtelijke ordeningsproblemen die er zijn voor een groep varkenshouders. Die dreigen hierdoor namelijk de deadline van 1 januari 2013 niet te kunnen halen. Is de staatssecretaris bereid om deze groep varkenshouders uitstel te geven zoals deze leden al eerder hebben gevraagd in schriftelijke vragen waar overigens nog geen antwoord op is gekomen.

Zeedagen

De Nederlandse vloot heeft een tekort aan zeedagen om haar quota voor Noordzee schol en Noordzee kabeljauw op te kunnen vissen. Dit heeft ongewenste gevolgen omdat vissers moeten terugvallen op het vissen met kleinere mazen of de boomkorvisserij terwijl het vissen met grotere mazen en de pulskor de voorkeur verdient vanuit duurzaamheidsoverwegingen.

De leden van de VVD-fractie roeptende staatssecretaris hierbij op om zich in te zetten voor uitbreiding van het aantal zeedagen.

Is de staatssecretaris het met de leden eens dat het huidige systeem van zeedagen de genoemde ongewenste gevolgen heeft? Zo nee, waarom niet? Is de staatssecretaris bereid om zich in te zetten voor een uitbreiding van het aantal zeedagen?

De staatssecretaris noemt het teleurstellend dat de Commissie geen voorstel voor de tweede fase van het Noordzeeschol- en tongplan aankondigt en gaat hierover in gesprek met de Commissie. De leden van de VVD-fractie vinden dit ook zeer teleurstellend omdat deze tweede fase gepaard zal gaan met een discussie over de door deze leden gewenste herziening van de zeedagenregelingen. Waarom kondigt de Commissie geen voorstel aan voor de tweede fase? Is de staatssecretaris bereid zich hier hard voor te maken?

De staatssecretaris geeft aan dat de totstandkoming van een nieuwe kaderverordening vertraging heeft opgelopen. De leden van de VVD-fractie vinden het jammer dat deze zo nodige herziening op zich laat wachten, zeker omdat hierdoor de mogelijke volledige toelating van de visserij met de puls ook wordt uitgesteld. Wat zijn de redenen van de vertraging? Is de staatssecretaris bereid om zich in te zetten voor in ieder geval een tussentijdse uitbreiding van de visserij met de puls? Voor welke

aanpassingen in de nieuwe kaderverordening heeft de staatssecretaris zich ingezet of gaat hij zich inzetten?

Vragen van de leden van de PvdA-fractie

De leden van de PvdA-fractie hebben de volgende opmerkingen bij de Geannoteerde agenda voor de Landbouw- en Visserijraad 24 en 25 september 2012, bij de Kwartaalrapportages Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) en Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB) en bij de Haaienbrief.

Geannoteerde Agenda Landbouw- en Visserijraad 24 en 25 september 2012

Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV)

De leden van de PvdA-fractie steunen de lijn dat de visserijsector op termijn onafhankelijk zal moeten zijn van subsidies en dat de sector zich moet ontwikkelen naar een innovatieve, duurzame en economisch zelfstandige sector. Echter, zij zien in deze ontwikkeling juist een rol weggelegd voor de kleinschalige visserijen, die om de omslag naar innovatief en duurzaam te kunnen maken grotere barrières moeten overwinnen voor het financieren van deze vernieuwing dan de groot-schalige visserij. Juist daarom kunnen de leden van de PvdA-fractie wel begrip opbrengen voor het voorstel om de kleinschalige visserijen meer te bevoordelen. Dan kan de opstelling dat subsidies niet mogen discrimineren er juist voor zorgen dat de verschillen tussen klein en groot qua innovatiekracht, verduurzaming en zelfstandigheid vergroot worden. Dat terwijl kleinschalige visserijen een grote rol kunnen spelen in de lokale economie en het vasthouden van de culturele identiteit. De leden van de PvdA-fractie benadrukken dat juist de kleinschalige visserijen in breder perspectief dan visserij alleen gezien moeten worden.

GLB in Meerjarig Financieel Kader (MFK)

De leden van de PvdA-fractie steunen de inzet om € 100 miljard minder uit te geven in het kader van het MFK 2014–2020. Voor de leden van de PvdA-fractie is van belang dat daarbij de onderzoek- en innovatiebudgetten worden ontzien. De leden verwijzen daarbij naar de aangenomen motie van het lid Lucas c.s. 33 000 VIII, nr. 84, waarin de regering verzocht wordt te pleiten voor verlaging van de landbouwfondsen en de Europese investeringen voor onderwijs, onderzoek en innovatie te ontzien. Deze dragen immers bij aan meer banen en versterking van de concurrentiepositie. Kan de staatssecretaris bevestigen dat hij de motie van het lid Lucas c.s. zal uitvoeren en zal aandringen op het korten op het GLB en niet op onderzoek, innovatie en onderzoek?

Vanuit de wens om de inkomenssubsidies op termijn af te bouwen gaat de voorkeur van de leden van de PvdA-fractie er naar uit de kortingen te beperken tot pijler 1. En pijler 2, waarmee wordt geïnvesteerd in natuur, landschaps- en milieuaspecten, te ontzien. Bovendien heeft geld in pijler 2 een multiplier-effect doordat dit gefinancierd wordt door de lidstaten.

Artikel 68

Wat betreft besteding van artikel 68 zijn de leden van de PvdA-fractie onaangenaam verrast. Waar de leden van de PvdA-fractie voorstander zijn van maximaal gebruik van de mogelijkheden van artikel 68, zouden deze leden deze vooral in willen zetten voor landschappelijke maatregelen, niet voor een subsidie van bijna € 1 miljoen aan de vezelverwerkende sector. Kan de staatssecretaris toelichten waarom het programma stimulering management-maatregelen dierenwelzijn onuitvoerbaar is gebleken?

Waarom is er niet voor gekozen de vrijvallende middelen te besteden aan innovatie? Kan de staatssecretaris uitsluiten dat deze € 1,5 miljoen terecht komt bij de bouw van megastallen? Dezelfde vraag zouden deze leden willen stellen ten aanzien van vrijvallende middelen voor de risicoverzekering van € 12,2 miljoen. Ook daarbij zou in de ogen van deze leden de motie van het lid Lucas c.s. van toepassing moeten zijn waarbij onbenutte gelden zouden moeten worden ingezet voor innovatie, onderwijs en onderzoek. Kan de staatssecretaris uitsluiten dat er nu met belastinggeld mestopslag wordt gebouwd?

Kwartaalrapportage GLB

De leden van de PvdA-fractie lezen in de kwartaalrapportage GLB een neiging naar het scheiden van directe betalingen en milieu/vergroeningsmaatregelen. Het zou in de ogen van de leden van de PvdA-fractie geen goede zaak zijn als de eisen van cross-compliance zover «vereenvoudigd» worden, dat het voldoen aan de minimale wettelijke kaders als genoeg is voor het ontvangen van subsidie. Dit achten deze leden niet eerlijk naar die boeren die géén inkomenssubsidie ontvangen en aan precies dezelfde eisen zouden moeten voldoen. De gedachte om de eisen voor cross-compliance te koppelen aan duurzaamheidscertificaten zouden de leden van de PvdA-fractie een stap in de goede richting vinden. Zij geven de regering in overweging om een sterrensysteem hierin op te nemen waarin in de loop der tijd méér sterren vereist zijn om nog voor subsidie in aanmerking te komen. De leden van de PvdA-fractie vinden dat zogenaamde historische rechten zo snel mogelijk moeten verdwijnen en zouden geen voorstander zijn voor nog langere overgangsperiodes.

Kwartaalrapportage GVB

De leden van de PvdA-fractie hebben enige vragen over de aanpak van de illegale verkoop van vis. Kan de staatssecretaris toelichten hoe de baglimiet het probleem bij de bron aanpakt, als de controle op stroperij door douane en politie niet verder geïntensiveerd wordt? Hoe wordt voorkomen dat de baglimiet slechts een regel op papier is, die in de praktijk niet gecontroleerd wordt? Zal niet eerst de controle op stroperij verbeterd moeten worden, waarbij dan het instellen van deze limiet één van de maatregelen, maar zeker niet de enige maatregel is?

Haaienbrief

De leden van de PvdA-fractie ondersteunen het voornemen om een verzoek aan de Europese Commissie te doen om het haaienactieplan uit 2009 te evalueren en waar nodig aanvullende acties te ondernemen. De staatssecretaris geeft aan dat verschillende lidstaten het Memorandum of Understanding ter bescherming van migrerende haaien hebben ondertekend en dat hierdoor op de verschillende maatregelen op termijn zullen doorwerken in het GVB. Kan de staatssecretaris aangeven of in dit proces nog versnelling mogelijk is?

Vragen van de leden van de CDA-fractie

Artikel 68

Waar komen de middelen ter financiering van de aanpassing van de inzet van artikel 68 vandaan? Waarom deze aanpassingen? Is hier sprake van overheveling van geld van de eerste pijler naar de tweede? De leden van de CDA-fractie zijn van mening dat hier twee risico's aan kleven. Het eerste is dat Nederland dan straks, als dat gebeurt, zelf niet gaat cofinan-

cieren. Het tweede is dat het kan worden gebruikt door lidstaten als dekking voor eigen tekorten. Beide lijken de leden van de CDA-fractie reden om uiterst terughoudend te zijn. In het voortgangsverslag komt flexibilisering van de pijlers al dan niet met cofinanciering echter akelig vaak terug. Graag ontvangen deze leden een reactie hierop. De staatssecretaris meldt dat het onderdeel stimulering managementmaatregelen dierenwelzijn is stopgezet wegens technische uitvoeringsproblemen. Wat houdt dat in?

Voortgangsrapportage GLB

Allereerst vragen de leden van de CDA-fractie of de staatssecretaris zodra er over de rapporten met betrekking tot het GLB in het Europees Parlement (EP) plenair is gestemd daarop een kabinetsreactie de Kamer kan doen toekomen? De staatssecretaris geeft aan dat het EP in meerderheid gecharmeerd blijkt te zijn van een bredere toepassing van begrip «green by definition» (o.a. met behulp van «duurzaamheidscertificaten» en de (substantiële) deelname aan landbouwmilieumaatregelen op bedrijfsniveau). Welke meerderheid is dat dan en waartoe behoort Nederland? Welke rol ziet het EP weggelegd voor groepen boeren (collectieven) bij de aanwijzing van ecologische aandachtsgebieden en op welke gebieden doelt men dan? Op welke wijze toont het EP sympathie voor de positie van jonge en kleine boeren? En op welke wijze heeft men begrip voor de nationale/regionale diversiteit tussen en binnen lidstaten? Wat is de reden dat de rapporteur geen voorstander is van een (Europees) keuzemenu voor vergroening? Is de «green by definition» weg c.q. Nederlandse inzet dan überhaupt wel realistisch? Waar het gaat om de voorstellen met betrekking tot het markt- en prijsbeleid neigt de EP-rapporteur naar meer marktbescherming en marktmacht voor producenten, waarbij de rapporteur soms verder lijkt te gaan dan de voorstellen van de Europese Commissie. Waarom is dat? En op welke wijze is hierover contact met het Dictoraat-Generaal Competition?

Plantgezondheid

Afgelopen periode is Nederland opgeschrikt door de opkomst van boktorren. Hoe beoordeelt de staatssecretaris het recent uitgekomen onderzoek in China van de Food and Veterinary Office (FVO) n.a.v. de boktorproblematiek in Boskoop? Is een opheffing van het importverbod wel gerechtvaardigd? Welke acties onderneemt de staatssecretaris in de EU? Wat is de stand van zaken van het plantgezondheidsfonds in Nederland en welke ontwikkelingen lopen er op EU-niveau?

Groepshuisvesting varkens

Hoe is de naleving op Europees niveau ten aanzien van de verplichting groepshuisvesting varkens, zo vragen de leden van de CDA fractie naar aanleiding van diverse signalen uit de sector. Klopt het dat Frankrijk een bedrag van € 10 miljoen beschikbaar heeft gesteld voor de varkenshouderij (zie <http://agriculture.gouv.fr/Hausse-des-prix-des-cereales-Plan,18189>)? Zijn er andere lidstaten met dergelijke acties? Deelt de staatssecretaris de mening dat gezien het garanderen van een gelijk speelveld dit een vorm van concurrentievervalsing is? Welke acties worden ondernomen richting de bevoegde gezagen welke te maken hebben met ondernemers die bij de omschakeling naar groepshuisvesting vastlopen in ruimtelijke ordeningswetgeving en daardoor de deadline van 1 januari 2013 niet lijken te halen? Graag een reactie hierop.

EFMZV

De leden van de CDA-fractie zijn van mening dat de ambities voor het hervormen van het GVB dusdanig zijn dat het budget van belang is. Welke acties onderneemt de staatssecretaris in de GVB-discussie om te komen tot een maximale benutting van de EU-middelen voor de innovatie en verduurzaming van de visserijsector? De leden van de CDA-fractie blijven van mening dat het kabinet moet inzetten op een gelijkblijvend percentage, te weten 1,13%, plus een top-up voor innovatie op het terrein van duurzaamheid. Ook vragen de leden van de CDA-fractie hoe het staat met de vorderingen ter uitvoering van de motie van het lid Koppejan c.s. (Kamerstuk 21501–32, nr. 606) met betrekking tot impact assessment? Graag een reactie hierop van de staatssecretaris.

Zeedagen

In het kader van de discussie over de meerjarenplannen in het algemeen, en het vigerende kabeljauwherstelplan in het bijzonder, hebben de leden van de CDA-fractie aan de staatssecretaris gevraagd om in het overleg het voorstel te doen tot een pauze in het automatisch korten van zeedagen nu de hele discussie in een patstelling is gekomen door de interpretatie verschillen over de toepassing van het Verdrag van Lissabon. Wat is de stand van zaken? De staatssecretaris gaf aan dat hij in het kader van het tong- en scholplan toe werkt aan een oplossing voor 2013, met in elk geval geen verdere krimp in dagen. Wat is de stand van zaken? Deelt de staatssecretaris de mening dat het knellende regime van zeedagen de transitie van de Nederlandse vloot hindert? Maakt de staatssecretaris maximaal gebruik van de door Brussel aangereikte beleidsvrijheid van de lidstaat Nederland? Zo nee, waarom niet?

Bijvangst

Hoe verloopt op dit moment het overleg tussen de staatssecretaris en de visserijsector, o.a. over de wijze waarop vanuit Nederland het beste praktische invulling kan worden gegeven aan de aanlandingsplicht? De Kamer heeft 6 juni jl. middels de motie van het lid Koppejan c.s. (Kamerstuk 21501–32, nr. 606) de regering opgeroepen tot dit overleg met alle relevante stakeholders voor de herziening van het Europees Visserijbeleid. Wat is er sindsdien aan overleg geweest met de visserijsector, wat is de stand van zaken en hoe ziet het Europese speelveld er op dit vlak uit?

Vangstmogelijkheden 2013

De Commissie heeft voorstellen gedaan om Total Allowable Catches (TAC's) in te gaan stellen voor een aantal belangrijke bijvangstsoorten zoals zeebaars en rode mul. Kan de staatssecretaris aangeven op basis van welke gegevens deze TAC's opgesteld worden? Deelt de staatssecretaris dat het onverhoeds instellen van TAC's op basis van aanvoergegevens uit het verleden zomaar kan leiden tot onnodige quotarestricties met het creëren van discards tot gevolg? Deelt de staatssecretaris de mening van de leden van de CDA-fractie dat eerst onderzoek moet komen hoe deze bestanden zich ontwikkelen, vervolgens de discussie of beheersmaatregelen nodig zijn en dan een besluit over welke beheersmaatregelen gewenst zijn? Graag een reactie hierop van de staatssecretaris.

Fiche inzake verordening technische maatregelen bescherming mariene organismen

Klopt het dat de feitelijke herziening van deze belangrijke verordening is uitgesteld tot na de herziening van de het GVB? Is de staatssecretaris bereid zich in te zetten voor verlenging van de huidige verordening?

GVB

Kan de staatssecretaris zodra er over de rapporten met betrekking tot het GVB in het Europees Parlement plenair is gestemd daarop een kabinetsreactie aan de Kamer doen toekomen? De staatssecretaris heeft de Kamer voor het zomerreces geïnformeerd dat er dit najaar een EU-conferentie over pulskorvisserij zou worden georganiseerd, waar de staatssecretaris de Kamer nog nader over zou informeren. Wat is de stand van zaken?.

Mauritanië

Vindt de staatssecretaris het niet betreurenswaardig dat er in de nieuwe overeenkomst met Mauritanië niets is afgesproken over hoe ook de Europese Unie (de industrie samen met de overheidsinstellingen) haar kennis over duurzame visserij kan delen met Mauritanië om zo te komen tot goed bestandsbeheer in de Mauritaanse wateren? Is de staatssecretaris bereid zich hiervoor Europees actief in te zetten? Valt dergelijk beleid niet onder extern GVB beleid?

De Europese Rekenkamer heeft kritische rapporten opgesteld over de kosten van de visserijakkoorden in vergelijking met de benutting ervan. Hoe kan de Commissie het huidige akkoord in het licht hiervan rechtvaardigen? Kan de staatssecretaris toelichten of het klopt dat de vangstmogelijkheden voor Europese vissers beschikbaar komen, nadat niet alleen de vangsten van de lokale vissers, maar ook die van hun niet-Europese concurrenten ervan zijn afgetrokken? Deelt de staatssecretaris de mening dat de Europese Commissie daarmee haar eigen vloot achterstelt en Nederland met haar opstelling ten opzichte van de internationale visserij aan «zelfkastijding» doet? Graag een reactie hierop van de staatssecretaris. Is de staatssecretaris bereid, met het voorafgaande in overweging, alsnog de overeenkomst tegen het licht te houden?

Vragen van de leden van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie maken zich grote zorgen over de situatie in de melkveehouderij. Sinds er toegewerkt wordt naar afschaffing van de melkquotering is duidelijk dat er schaalvergroting plaatsvindt en dat er massaal voorbereidingen tot schaalvergrotingen plaatsvinden. Hierdoor stijgt de productie en zal de productie met het vervallen van de melkquotering ineens veel harder stijgen. Gevolg zal zijn dat er overproductie komt, dat de melkprijs instort en dat er een golf van faillissementen plaatsvindt die tevens een stap richting megastallen en minder weidegang inhoudt. De leden van de SP-fractie dringen er dan ook op aan om de melkquotering in stand te houden en ook niet alvast af te bouwen. Is de staatssecretaris bereid dit te bepleiten? Is de staatssecretaris bereid in gesprek te treden met de Nederlandse Melkveehouders en andere organisaties om hier overleg over te plegen? Erkent de staatssecretaris dat de tekenen tot schaalvergroting en overproductie zich reeds aandienen?

De leden van de SP-fractie constateren dat de teelt van vezelgewassen als vlas een belangrijke pijler is in de lokale economie van economisch achtergebleven gebieden in Zeeland. De leden van de SP-fractie zijn van mening dat vezelgewassen een milieuvriendelijk alternatief zijn voor

kunststofvezels. Daarnaast zijn momenteel een aantal innovaties gaande waardoor teelt van vezelgewassen in de toekomst mogelijk kansrijker zal zijn als economisch zelfstandige sector. Om voorgenoemde redenen zijn de leden van de SP-fractie van mening dat tijdelijke steun aan de vezelteelt op zijn plaats is. In de visie van de leden van de SP-fractie is langdurige inkomenssteun niet op zijn plaats en het beleid tot ontkoppeling terecht. Maar kortjarige steun waarbij de komende jaren de innovatieve ontwikkelingen worden gesterkt, kan de sector het zetje geven naar de economische zelfstandigheid die nodig is.

De leden van de SP-fractie hebben er absoluut geen begrip voor dat de post stimulering management maatregelen dierenwelzijn niet is uitgevoerd. Waarom is hier niet op ingezet? Wat waren de technische uitvoeringsproblemen? Kan de staatssecretaris een overzicht geven van de subsidie en stimuleringsprogramma's voor het ontwerp en de uitrol van diervriendelijke en duurzame stalconcepten?

De leden van de SP-fractie informeren graag naar het verdere besluitvormingstraject inclusief tijdsplanning van de glyfosaat-resistente Round-up Ready sojaboon na de beoordeling door de Europese Autoriteit voor Voedselveiligheid (EFSA). Ook informeren de leden van de SP-fractie graag naar de te verwachten procedure en tijdsplanning bij de toelating van soortgelijke Round-up Ready resistente gewassen. Graag horen de leden van de SP fractie wat op welk moment de inzet van de staatssecretaris zal zijn bij deze procedure. Voorts willen de leden van de SP-fractie graag weten wanneer glyfosaat in Nederland voor het laatst is (her)beoordeeld en hoe hoog de meest recente overschrijdingen van glyfosaat in het oppervlaktewater in Nederland zijn en waar deze het hoogst zijn.

Betreffende het Gemeenschappelijk Visserijbeleid zijn de leden van de SP-fractie van mening dat het wenselijk is om innovatieve en duurzame vissers voorrang te geven bij de toekenning van TAC's en subsidies. Overigens zijn de leden van de SP-fractie van mening dat de overdraagbaarheid van de vangstquota niet verplicht gesteld hoeft te worden voor alle landen. De leden van de SP-fractie kunnen zich niet vinden in het bezwaar dat de staatssecretaris maakt tegen de commissievoorstellen om kleinschalige visserij te bevoordelen bij subsidietoekenning. De leden van de SP- fractie zijn van mening dat familiebedrijven en duurzame vissers meer recht hebben op aanspraak op visserijsubsidies dan grootschalige industriële visserij.

Wat betreft het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid zien de leden van de SP-fractie graag een aantal minimumvoorwaarden op het gebied van biodiversiteit, natuur en dierenwelzijn als voorwaarde voor de basispremie. Daarbovenop kunnen specifieke vergroeningssubsidies gegeven worden voor extra diensten/prestaties. De mogelijkheden tot differentiatie nationaal, van vergroeningsmaatregelen mogen niet neerkomen op het uitkleden van het instrument.

De leden van de SP-fractie zijn verheugd dat alternatieve identificatie en registratie (I&R) voor gewetensbezwaarden een optie is. Maar hoe zit het met de subsidieverlening aan deze boeren? Is hier al een oplossing voor of worden ze nu dan wel in de toekomst, nog steeds gekort?

De leden van de SP-fractie vernamen dat de Europese discussie ook ging over marktmacht van boeren, mogelijkheden voor organisatie van producenten binnen de mededinging, inkoopmacht en over bredere mogelijkheden voor organisatie van boeren in de mededingingswetgeving. Wat is de Nederlandse inzet hierbij?

Wat is de mening van de staatssecretaris over de eenzijdige actie van Albert Heijn om de betalingen met 2% te verlagen (zie ook de schriftelijke vragen van het lid Gesthuizen (2012Z15772) en van het lid Koopmans (2012Z15869))? Ziet hij dit als een voorbeeld van te grote inkoopmacht? Is de staatssecretaris bereid om in Nederland een boerenombudsman in het leven te roepen om in dit soort situaties te bemiddelen?

De leden van de SP-fractie hebben er geen begrip voor dat de staatssecretaris heeft gepleit tegen inkomensstabilisatiefonds. Waarom gaat de staatssecretaris er vanuit dat in elk scenario de organisatiekosten hiervan hoog zullen zijn en hoger dan bij de inkomenssteun?

De leden van de SP-fractie zijn tevreden dat het pleidooi voor exportrestituties geen gehoor heeft gevonden.

Tot slot verzoeken de leden van de SP-fractie de staatssecretaris zijn inspanningen aan te scherpen en zijn tanden te zetten in bescherming van en vangstverbod voor haaien en roggen.

Vragen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van de geannoteerde agenda en de andere brieven. Deze leden benutten graag deze gelegenheid om vragen te stellen over de voorgenomen inzet van de regering, in het bijzonder met het oog op de strijdigheid die zij constateren met eerder door de Kamer aangenomen moties aangaande gekoppelde productiesteun.

Geannoteerde agenda Landbouw- en Visserijraad

Situatie op de zuivelmarkt

De leden van de D66-fractie onderschrijven de positie van de regering wat betreft de ontwikkelingen op de zuivelmarkt.

Steun aan verwerkers van vezelvlas en vezelhennepe

De leden van de D66-fractie zijn verbaasd door de mededeling van de regering dat zij gekoppelde productiesteun aan vezelvlas en vezelhennepe wil gaan verlenen. Naar mening van deze leden passeert de regering hiermee ten onrechte de eerder door een zeer ruime Kamermeerderheid ondersteunde motie van de leden Jacobi en Van Veldhoven (Kamerstuk 21501–32, nr. 552) om duidelijk niet te kiezen voor herkoppeling van steun aan productie. Bovendien zou afschaffen van de steun in 2012, herinvoering in 2013 en daarna mogelijk weer afschaffen daarvan in de jaren daarna dat de sector geconfronteerd zou worden met jojo-beleid. Conform die motie wordt de regering verzocht om zich in de GLB onderhandelingen uit te spreken tegen herkoppeling van steun aan productie. Deze leden vragen de regering dan ook met klem om terug te komen op haar voorgenomen besluit ten aanzien van steun aan verwerkers van vezelvlas en vezelhennepe, en in de Landbouwwraad, conform de eerder aangenomen motie, stelling te nemen tegen herkoppeling van steun aan productie. De aan het woord zijnde leden zouden bijvoorbeeld liever zien dat de betreffende middelen toegevoegd worden aan de inzet op precisie-landbouw en milieuvriendelijk bewaarplaatsen of de investeringsregeling duurzame stallen.

Aanpassingen in de inzet artikel 68

De leden van de D66-fractie zijn verbaasd over de mededeling van de regering dat wegens «technische uitvoeringsproblemen» er budgetten herverdeeld moeten worden van de post «stimulering management-maatregelen dierenwelzijn» naar de «investeringsregeling duurzame stallen» en de «subsidieregeling diervriendelijk produceren». Deze leden vragen de regering een uitgebreidere en minder ambiguë uitleg te geven van wat er mis is gegaan bij de uitwerking van de stimulering management-maatregelen dierenwelzijn.

De leden van de D66-fractie vragen de regering om aan te geven welk aandeel van de volledige mogelijke ruimte die artikel 68 geeft op dit moment met de voorgestelde uitgaven benut wordt? Naar mening van deze leden is het nodig dat de volledige ruimte in 2013 benut wordt voor investeringen in innovatie en verduurzaming van de landbouw. Kan de regering eveneens aangeven tot op welk moment Nederland als lidstaat uiterlijk nog wijzigingen kan aangeven in de benutting en verdeling van de onder artikel 68 vallende GLB middelen?

De leden van de D66-fractie vragen de regering, gelet op de eerder gemaakte opmerkingen aangaande de voorgenomen wijzigingen in de inzet van artikel 68, geen verdere stappen te ondernemen ten aanzien van de herbestemming van deze middelen voordat de Kamer de gelegenheid heeft gehad om zich hierover uit te spreken.

Brief over de stand van zaken schaapskuddes en bijzondere rassen

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van de wijze waarop de regering voorstelt uitvoering te geven aan het aangenomen amendement van de leden Jacobi en Koopmans aangaande steun voor schaapskuddes (Kamerstuk 33 000 XIII, nr. 140). Deze leden zijn van mening dat incidentele steun voor deze kuddes weinig zin heeft zonder een blijvend perspectief in de vorm van een houdbaar verdienmodel, idealiter op basis van inkomsten vanuit de markt en niet directe steun vanuit de overheid. De aan het woord zijnde leden vragen de regering daarom de komende tijd goed in kaart te brengen of en zo ja hoe dit perspectief geboden kan worden en de Kamer hier tijdig nader over te informeren met het oog op de begrotingsbehandeling. Deze leden vragen voorts of het logisch is voor de regering om dit punt mee te nemen in haar nadere overleg met de betrokken provincies in het kader van het natuurbeleid, gelet op de beoogde rol die de regering ziet voor de provincies bij het in stand houden van bijvoorbeeld de landschappelijke waarden die geassocieerd worden met gebieden zoals de heide waar schaapskuddes gehouden worden?

Fiche: mededeling vangstmogelijkheden 2013

De leden van de D66-fractie hebben met zorg kennisgenomen van het voornemen van de regering om geen TAC's te steunen voor ongereguleerde soorten. Deze leden zijn bekend met de discussie over de vraag of dergelijke instrumenten optimaal zijn als sturingsinstrument. Maar de aan het woord zijnde leden zijn van mening dat een dergelijke discussie in ieder geval niet moet leiden tot een volledige afwezigheid van regulering. De aan het woord zijnde leden vragen de regering daarom expliciet te onderkennen dat een duurzaam beheer van de hieraan gerelateerde visserij het uitgangspunt moet vormen, dit uit te dragen in Europees verband, en aan te geven welke instrumenten zij wel geschikt acht hiervoor indien sturing noodzakelijk is? Indien er zich een meerderheid in de Raad lijkt af te tekenen voor het instellen van TAC's of voor een andere beperking op deze vangsten, dan vragen deze leden de regering om niet op dit punt dwars te liggen.

Afschrift van het antwoord op een brief van vier koepels van agrarische natuurverenigingen en de vier GLB-pilots over het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) en agrarisch natuurbeleid

De leden van de D66-fractie hebben met interesse kennisgenomen van het afschrift van de brief van de staatssecretaris aan vier koepels van agrarische natuurverenigingen. Deze leden zijn van mening dat op dit moment onvoldoende inzicht bestaat in de effectiviteit van het agrarisch natuurbeheer, terwijl er wel met regelmaat kritische kanttekeningen hierover zijn geplaatst, bijvoorbeeld vanuit de wetenschap. Deze leden vragen of de regering in de aanloop naar het voor 1 oktober a.s. voorziene «perspectief» op dit punt de beschikbare kennis over de doelmatigheid van de bestaande regelingen voor het agrarisch natuurbeheer zou kunnen bundelen en de Kamer hierover zou willen informeren? Voorts vragen deze leden of de regering kan toezeggen om in het kader van het aangehaalde perspectief op agrarisch natuurbeheer ook in te gaan op de kansen die liggen in het voorbeeld van mogelijke ecosysteemdiensten op vlak van akkerrandenbeheer naar Brabants voorbeeld, zoals dit in het kader van de The Economics of Ecosystems and Biodiversity (TEEB) studie aangaande het bedrijfsleven door KPMG kort is uitgewerkt?

Stand van zaken suikermarkt

De leden van de D66-fractie constateren dat de regering de inzet van de Europese Commissie om de suikermarkt te moderniseren per 2015 lijkt te willen vertragen. Deze leden herinneren de regering aan het dictum van de met ruime meerderheid aangenomen motie van het lid Hachchi c.s. (Kamerstuk 31 250, nr. 94) waarin de Kamer zich uitgesproken heeft in te zetten «op een afbouw van resterende handelsbarrières voor ontwikkelingslanden, waaronder in ieder geval wordt verstaan de door de OECD genoemde beperkingen in de vorm van exportsubsidies waar deze gelden voor landbouwproducten zoals suiker». De aan het woord zijnde leden vragen de regering haar inzet in Europees verband vorm te geven conform de in deze motie geformuleerde verzoek.

Haaienbrief

De leden van de D66-fractie onderschrijven de inzet van de regering ten aanzien van een betere bescherming van haaien.

Vragen van de leden van de ChristenUnie-fractie

De leden van de ChristenUnie-fractie hebben kennisgenomen van de geannoteerde agenda van de Landbouw- en Visserijraad die op 24 en 25 september 2012 zal plaatsvinden. Deze leden hebben de volgende vragen en opmerkingen.

Rapportages Europees Parlement: vergroening

De leden van de ChristenUnie-fractie hebben kennisgenomen van de (summiere) samenvatting van de rapportages van het Europees Parlement. Zij ontvangen graag een kabinetsreactie op deze rapportages zodra deze definitief zijn en erover is gestemd. De leden van de ChristenUnie-fractie zijn verheugd dat het Europees Parlement gecharmeerd is van de duurzaamheidcertificaten voor vergroening en dat het Parlement voorstander is van een vergroeningsbetaling die losgekoppeld is van de basispremie, zoals ook door de leden is voorgesteld. De leden van de ChristenUnie-fractie vragen zich wel af wat de redenen zijn waarom de rapporteur van het Europees Parlement geen voorstander is van een keuzemenu voor vergroening? In dit verband

zouden zij ook graag een duidelijke inzet van de staatssecretaris zien om te pleiten voor een keuzemenu. Duurzaamheidcertificaten (bedrijfscertificering) dienen volgens de leden van de ChristenUnie een prominente plek te krijgen in de vergroening van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). De leden van de ChristenUnie-fractie willen de staatssecretaris dan ook vragen om dit concreter te maken en verder uit te werken welke maatregelen (bijvoorbeeld weidegang en duurzame stallen) onder deel kunnen zijn van dergelijke bedrijfscertificering?

GLB-overgangsregeling 2014–2020

De ChristenUnie heeft altijd gepleit voor een verstandige en geleidelijke invoering van de hectarepremie, mede ook omdat Nederlandse boeren bij de herverdeling van het GLB-budget onevenredig hard worden geraakt en omdat de klap extra hard aankomt voor een aantal specifieke sectoren in Nederland. Het recente LEI-rapport «GLB-hervorming 2014; Effecten van toeslagvarianten voor de Nederlandse landbouw» heeft dit nog weer eens bevestigd. De leden van de ChristenUnie-fractie waarderen de inzet van de staatssecretaris voor een overgangsregeling tussen 2014 en 2020 om de negatieve effecten van de hervorming te dempen, zoals beschreven in de derde Kwartaalrapportage GLB. De leden pleiten er hierbij wel voor om zo snel mogelijk duidelijkheid te creëren voor begunstigen over het tijdpad en de stappen van de hervorming. Daarnaast moet voorkomen worden dat een overgangsregeling leidt tot onevenredig grote uitvoeringslasten voor Dienst Regeling en de begunstigen.

Horizontale verordening

De leden van de ChristenUnie-fractie hebben begrepen dat hoogstwaarschijnlijk de horizontale verordening over het GLB zal worden geagendeerd op de Landbouwrap. Genoemde leden kunnen zich vinden in het voortgangsverslag van het voorzitterschap bij deze verordening. Zij vragen de staatssecretaris om zich te blijven inzetten voor vereenvoudiging van het GLB en vermindering van de administratieve lasten voor begunstigen en uitvoeringsorganen.

Situatie op de EU-suikermarkt

De leden van de ChristenUnie-fractie kunnen zich grotendeels vinden in de lijn van de staatssecretaris aangaande het verruimen van de suikerquota tot 2015, zoals hij in zijn brief van 11 september jl. verwoord. Wat de leden van de ChristenUnie-fractie betreft dient stabilisatie van de markt voorrang te hebben boven liberalisering. Een stabiele prijs biedt zekerheid voor boeren, afnemers en consumenten. Tegelijkertijd zijn de leden van de ChristenUnie-fractie van mening dat ook gekeken moet worden naar de invloed van het biobrandstoffenbeleid (in 2010 is ongeveer 20% van de in de EU geproduceerde suiker aangewend voor de productie van bio-ethanol) en de effecten van uitbreiding van de quota op suikerproducenten in ontwikkelingslanden die onder gunstige voorwaarden mogen exporteren naar de EU. De leden van de ChristenUnie-fractie zijn dan ook benieuwd naar de precieze voorstellen die de staatssecretaris heeft voorgelegd aan de Commissie. De staatssecretaris vraagt zich af of 2015 niet aan de vroege kant is om de suikerquota af te schaffen. Wanneer wil de staatssecretaris dan wel de suikerquota afschaffen? En hoe kan het verruimen van de quota tot die datum volgens de staatssecretaris bijdragen aan «een zachte landing» voor de suikersector? Is de staatssecretaris ook voornemens om te pleiten voor andere maatregelen om te zorgen dat er voldoende suiker beschikbaar is voor de verwerkende industrie, bijvoorbeeld door kritisch te kijken naar het biobrandstoffenbeleid? Voorts willen de leden van de ChristenUnie-fractie graag weten

wat de effecten van een verruiming van het quotum zijn voor ontwikkelingslanden met handelspreferenties. Graag ontvangen de leden hierop een reactie.

Aanpassingen in zet artikel 68 GLB

De leden van de ChristenUnie-fractie lezen dat de staatssecretaris voor 2013 een eenmalige steunregeling voor de verwerkers van vezelgewassen in het leven heeft geroepen. Deze leden erkennen het milieuvoordeel van natuurvezels boven kunststofvezels en begrijpen dan ook de motivatie voor het verstrekken van steun. Echter, deze steun wordt niet in 2012 verstrekt, met als gevolg dat veel telers in 2012 zijn overgestapt op graan, waardoor het areaal vezelgewassen met ongeveer een derde is gedaald. De leden van de ChristenUnie-fractie vragen zich of hoeveel telers door de steun in 2013 weer zullen overstappen naar vlas, met andere woorden: of de steun op tijd komt en of deze voldoende is? Daarnaast vragen deze leden zich af of de steun inderdaad gebruikt wordt om nieuwe toepassing te ontwikkelen, zoals de staatssecretaris beoogd, of dat de steun niet puur een compensatie is voor het prijsverschil van vlas en graan. En tot slot: hoe beziet de staatssecretaris deze eenmalige steunverstrekking aan een sector die hij tegelijkertijd tot eigen verantwoordelijkheid wil stimuleren en waarvan de positie in het nieuwe GLB nog niet helder is? Met betrekking tot de overige aanpassingen in artikel 68 hebben de leden van de ChristenUnie-fractie nog enkele vragen. Zij lezen dat het onderdeel «Stimulering managementmaatregelen dierenwelzijn» is stopgezet vanwege technische uitvoeringsproblemen. Om welke problemen gaat het hier? Wat heeft de staatssecretaris gedaan om deze problemen op te lossen? En wat zijn de consequenties van het stopzetten van deze maatregel?

Verder wordt het budget voor de brede weersverzekering verlaagd om de steun aan vezelverwerkers te realiseren, terwijl dit budget eerst nog met 2 mln. euro verhoogd was. De leden van de ChristenUnie-fractie zijn benieuwd naar de benutting van deze maatregel in 2012. Hoeveel aanvragen zijn er ingediend en hoeveel steun is er verstrekt?

Maatregelen om de positie van primaire producenten te verbeteren

Onlangs werd bekend dat Albert Heijn een betalingskorting van 2% invoert voor haar leveranciers in verband met uitbreiding- en investeringsplannen (zie ook de schriftelijke vragen van het lid Gesthuizen (2012Z15772) en van het lid Koopmans (2012Z15869)). De fractie van de ChristenUnie heeft zich altijd ingespannen voor een eerlijke prijs voor de boer en een verbetering van de positie van de primaire producent in de keten. De staatssecretaris heeft lange tijd op het standpunt gestaan dat de bestaande mededingingsregelgeving voldoende mogelijkheden biedt voor primaire producenten om hun positie in de keten te verbeteren, maar is daar onlangs van terug gekomen. De leden van de ChristenUnie-fractie vinden dat het tijd wordt om concrete stappen te zetten. Zij zijn dan ook benieuwd naar de inzet van staatssecretaris om in Europa te pleiten voor «agro-specifieke» mededingingsregels. Hoe gaat de staatssecretaris dit punt agenderen, ook in de onderhandelingen over het nieuwe GLB? De verordeningen voor een Gemeenschappelijke Marktordening en Plattelandsbeleid bieden mogelijkheden voor een versterking van de positie van producentenorganisaties in de keten. In de kabinetsappreciatie van de GLB-hervormingsvoorstellen heeft de staatssecretaris geschreven «dat het kabinet grote aarzelingen heeft om via nieuwe regelgeving in te grijpen in de markt door voorwaarden voor leveringscontracten van overheidswege voor te schrijven». Echter, er zijn ook andere manieren mogelijk om de positie van producenten te versterken. De leden van de

ChristenUnie-fractie willen graag weten welke maatregelen de staatssecretaris wel geoorloofd acht.

Gemeenschappelijk Visserijbeleid

De leden van de ChristenUnie-fractie vinden dat al het mogelijke moet worden gedaan om teruggooi van vis te minimaliseren, maar hebben grote moeite met de aanlandingsplicht voor bijvangst. De leden dringen er nogmaals bij de staatssecretaris op aan zijn steun voor de discardsban in te trekken en primair in te zetten op het aanpakken van verspilling ten gevolge van de visserijregelgeving. Volgens de leden van de ChristenUnie-fractie is het nut en de noodzaak van de discardban nog onvoldoende aangetoond. Deze leden zouden graag als er wel wetenschappelijke bewijzen zijn dat de invoering van een discardban positieve effecten heeft deze met de beantwoording van de vragen uit dit schriftelijke overleg toegestuurd krijgen. De leden van de ChristenUnie-fractie dringen aan op een discussie met belanghebbenden om te zoeken naar andere mogelijke oplossingen en wetenschappelijk onderzoek eerst de ruimte te geven voordat definitieve besluitvorming zal plaatsvinden.

Deelt de staatssecretaris de mening dat een discardsban zelfs contraproductief kan werken omdat dan ook ondermaatse vis dood zal worden aangevoerd terwijl bij het overboord gooien de kans groot is dat deze vis kan blijven groeien en zich voortplanten? Voorts hebben de leden van de ChristenUnie-fractie er grote moeite mee dat alle aangelande, niet marktwaardige vis, in mindering zal worden gebracht op de quota terwijl dit geen inkomsten meet zich meebrengt voor de vissers.

Er is vaak sprake van een spanning tussen de toegestane visquota en de eisen voor maaswijdte of vangstgebied. Door het «one-net-rule» principe mogen vissers als ze van een bepaalde soort te veel bijvangst hebben hun maaswijdte of vistuig tijdens de visreis niet aanpassen. Daar komt nog bij dat een vissersvaartuig dagelijks als het logboek wordt ingevuld aan de percentages voor doelsoorten moet voldoen. Hierdoor kan het voorkomen dat marktwaardige vis na 1 of 2 visdagen over boord moet worden gegooid terwijl dit niet nodig zou zijn als de percentages over de gehele visreis zouden gelden. Waarom zet de staatssecretaris er niet op in dat deze onnodige regels worden aangepakt in plaats van het steunen van de discardsban?

De huidige quota weerspiegelen het gemengde karakter van de visserij volgens de leden van de ChristenUnie-fractie niet. Deelt de staatssecretaris de mening dat quota die beter aansluiten bij het gemengde karakter van de visserij zullen resulteren in een discardsreductie en dat dit een goedkopere manier is van het aanpakken van discards omdat dit niet allerlei extra investeringen vraagt op vissersboten en in havens? Deelt de staatssecretaris de mening dat lidstaten de mogelijkheden moeten gebruiken om de quotasamenstelling bij gemengde visserij flexibel aan te passen aan de wisselende visbestanden?

Deelt de staatssecretaris de mening dat vissers sowieso moeten kunnen doorgaan met het weggooien van soorten waarvoor het overlevingscijfer volgens het beste wetenschappelijke advies dat beschikbaar is, hoog is? Zo nee, waarom niet?

Het kan niet zo zijn dat vissers nog voldoende visquota hebben maar dat de zeedagenregeling verhindert deze te benutten. De leden van de ChristenUnie-fractie vragen waarom besluitvorming is uitgebleven voor de tweede fase van de meerjarenplannen voor schol en tong terwijl deze bestanden binnen veilige biologische grenzen zitten en waarom verruiming van de zeedagen voor platvis niet is overwogen. Door de zorgen rond kabeljauw worden jaarlijks de zeedagen van de vaartuigen met grote mazen (om zo gerichte visserij op kabeljauw te ontmoedigen) aanzienlijk gekort. Echter, hierdoor worden ook vissers getroffen die met grote maaswijdtes op platvis vissen. De vissers worden nu gedwongen

om met kleinere maaswijdtes te vissen. Wat gaat de staatssecretaris ondernemen om deze negatieve ontwikkelingen om te zetten om vissers juist te stimuleren met zo groot mogelijke maaswijdtes te vissen? Dit om ook de vangst van discards te voorkomen of in ieder geval aanzienlijk te verminderen.

De leden van de ChristenUnie-fractie steunen de inzet van de staatssecretaris om te komen tot een volledige toelating van duurzame vistechieken zoals de pulsvisserij. Werkt de staatssecretaris hierbij ook samen met andere landen om dit te bereiken? Klopt het dat de voorlopige resultaten er op wijzen dat het aantal discards met de pulskor sterk verminderd wordt? Kan de staatssecretaris aangeven hoe groot deze reductie is?

De leden van de ChristenUnie-fractie hebben zorgen over de gevolgen voor de visserij bij een drastische teruggang in de vangstmogelijkheden om de maximale duurzame opbrengst te realiseren. Deelt de staatssecretaris de mening dat in een dergelijk geval wel steun is toegestaan voor de sector om voldoende bedrijven te laten voortbestaan om een evenwicht tot stand te brengen tussen vlootcapaciteit en beschikbare hulpbronnen wanneer de maximale duurzame opbrengst is bereikt?

De leden van de ChristenUnie-fractie steunen het systeem van visserijconcessies zoals dat nu in Nederland is geregeld. Voorkomen moet echter worden dat Europa verder gaat en ook bestaande concessies gaat verkopen. Een dergelijk systeem vinden de leden onwenselijk gezien de investeringen die door de huidige generatie visserijbedrijven zijn gedaan. Deelt de staatssecretaris daarom de mening dat het onwenselijk is als quota in de toekomst zouden kunnen worden ingetrokken en opnieuw tegen betaling zouden worden verhuurd (als tijdelijke concessies)?

Vangstmogelijkheden

De leden van de ChristenUnie-fractie zijn blij dat de afgelopen jaren de overbevissing is teruggedrongen en steunen de aanpak op basis van meerjarige beheerplannen en de MSY-benadering maar zijn wel van mening dat dit in goede samenwerking met de vissers moet gebeuren. Wat gaat de Commissie doen om van de 12% van de bestanden waarvoor nog geen wetenschappelijk advies is snel zo'n advies te krijgen. De leden vinden het een vreemde gang van zaken dat het voorzorgprincipe door de staatssecretaris wordt gepresenteerd als een extra stimulans voor de sector om te komen tot meer gegevensverzameling. De leden vinden gegevensverzameling sowieso van belang en vragen welk tijdpad hiervoor wordt uitgezet.

Overeenkomst met Mauritanië

De leden van de ChristenUnie-fractie maken zich zorgen over de visserijovereenkomst met Mauritanië. Klopt het dat sinds de voorlopige inwerkingtreding van het nieuwe akkoord met Mauritanië geen enkel pelagisch vaartuig uit de Europese Unie meer actief is in de wateren van Mauritanië vanwege voor de reders onmogelijke eisen?

De Europese Commissie spreekt in het begeleidend persbericht over de nieuwe visserijovereenkomst dat de Europese Commissie namens de Europese Unie op 26 juli jl. heeft gesloten met Mauritanië, van een akkoord dat duurzaam en ethisch is met een goede prijs-kwaliteit verhouding. Wat is de onderbouwing van dit statement, zo vragen deze leden? Bent u het met de leden eens dat Europa een rol heeft te vervullen om er bij de Mauritaanse overheid op aan te dringen tot duurzame visserij in de regio te komen en dat dit onlosmakelijk verbonden zou moeten zijn aan het externe beleid van het GVB? Vindt de staatssecretaris het in dat licht dan niet betreurenswaardig dat er in de nieuwe overeenkomst niets is afgesproken over hoe ook de Europese Unie (de industrie samen met de overheidsinstellingen) haar kennis over duurzame visserij kan delen

met Mauritanië om zo te komen tot goed bestandsbeheer in de Mauritaanse wateren? Is de staatssecretaris in dat licht bereid zich hiervoor Europees actief in te zetten?

De Europese Unie en de sector moeten opgeteld meer betalen voor deze visserijovereenkomst ten opzichte van de vorige overeenkomst. Wat zou de staatssecretaris er – zowel vanuit het belang van een krachtige Europese visserijsector als vanuit het perspectief van duurzame internationale visserij – van vinden wanneer de Europese sector zich daarom zou moeten terugtrekken uit de Mauritaanse wateren? Kan de staatssecretaris bij de beantwoording ook ingaan op wat dit zou betekenen voor bijvoorbeeld het wegvallen van de datavoorziening, nodig voor het opzetten van regionale visserijbeheersystemen?

De Europese Rekenkamer heeft kritische rapporten opgesteld over de kosten van de visserijakkoorden in vergelijking met de benutting ervan. Hoe kan de Commissie het huidige akkoord rechtvaardigen in het licht van deze kritische rapporten door de Rekenkamer en het gegeven dat er geen gebruik van gemaakt wordt? De pelagische visquota in de nieuwe visserijovereenkomst zijn vastgesteld op 300 000 ton en volgens de Europese Commissie betreft dit het surplus dat is vastgesteld op basis van het beste beschikbare wetenschappelijke advies. De leden zijn benieuwd of dit wetenschappelijke advies specifiek in gaat op het surplus voor de kust van Mauritanië.

Ongeveer 90% van de vangsten van de Nederlandse reders wordt afgezet in landen als Nigeria, Ghana, Kameroen en Ivoorkust, waar pelagische vis vaak de enige toegankelijke en betaalbare vorm van dierlijk proteïne is. Kan de staatssecretaris – in het licht van de mondiale stijging van de voedselprijzen – aangeven wat een vertrek van de Europese vloot uit de Mauritaanse wateren zou betekenen voor de voedselvoorziening in ontwikkelingslanden als Nigeria, Ghana, Kameroen en Ivoorkust?

In de nieuwe overeenkomst is de voor de pelagische visserij gesloten kustzone in het protocol uitgebreid van 13 naar 20 mijl, terwijl daar tot op heden meer dan 50% van de pelagische vangsten werden gerealiseerd. Wat is het oordeel van de staatssecretaris van deze uitbreiding? Kan de staatssecretaris toelichten of het klopt dat de vangstmogelijkheden voor Europese vissers beschikbaar komen, nadat niet alleen de vangsten van de lokale vissers, maar ook die van hun niet-Europese concurrenten ervan zijn afgetrokken. Is de staatssecretaris het eens dat de Europese Commissie daarmee haar eigen vloot achter stelt en Nederland met haar opstelling ten opzichte van de internationale visserij aan «zelfkastijding» doet. (zoals de staatssecretaris tijdens het Algemeen Overleg Visserij van 15 februari jl. aangaf).

Om deze redenen vragen de leden van de ChristenUnie-fractie of de staatssecretaris bereid is het huidige akkoord in de Raad te verwerpen en daarmee de weg vrij te maken voor een akkoord dat wel duurzaam, ethisch en economisch rendabel is.

Europees fonds voor maritieme zaken en visserij

De visserijsector moet zich ontwikkelen tot een innovatieve, duurzame en economisch zelfstandige sector. Het Europees fonds voor maritieme zaken en visserij kan dit ondersteunen. Deze overgang van oude naar nieuwe schepen kost echter tijd en geld. De leden van de ChristenUnie-fractie steunen deze overgang maar vragen of het beschikbare budget in het fonds voldoende is om de gestelde doelen in 2020 te halen. Het moet volgens deze fractie immers ook economisch rendabel zijn. De leden steunen de inzet van de staatssecretaris om bij subsidietoekenning niet de meer kleinschalige vloot te bevoordelen.

Het fonds zal geen steun verlenen aan beroepsvissers die tijdelijk gedwongen worden hun activiteiten te stoppen zoals bij grote milieurampen of ongunstige klimatologische omstandigheden. De rapporteur

van het Europees parlement stelt hiervoor wel een regeling voor. De leden van de ChristenUnie-fractie vragen wat de inzet van de staatssecretaris is op dit punt.

Vanuit het fonds kan worden geïnvesteerd in voorzieningen aan bord om ongewenste vangsten optimaal te gebruiken of op te slaan (artikel 40) en te investeren in vissershavens gericht op het beheersen van ongewenste bijvangsten (artikel 41). De leden van de ChristenUnie-fractie vragen of er inzicht is hoeveel investeringen hiervoor nodig zullen zijn. De leden zien dit geld liever geïnvesteerd in echte verduurzaming zoals het beperken van onnodige bijvangst en versterking van de visserijsector. De leden van de ChristenUnie-fractie vragen daarom naar de positie van de staatssecretaris op het voorstel van de rapporteur van het Europees parlement om ook investeringen vanuit het fonds mogelijk te maken in de infrastructuur van bestaande havens die gericht zijn op de concurrentiekracht van de havens en de visveilingen.

Vragen van de leden van de SGP-fractie

Marktmacht primaire producenten

De leden van de SGP-fractie hebben verschillende malen aandacht gevraagd voor de positie en marktmacht van primaire producenten in de keten ten opzichte van afnemers, als supermarkketens. Zij hebben voorstellen gedaan om deze positie te versterken. Zij noemen daarbij de motie Van der Staaij c.s. (Kamerstuk 33 000 XIII nr. 136). Een recente actie van supermarkketen Albert Heijn onderstreept de noodzaak van maatregelen om de marktmacht van primaire producenten te versterken. Albert Heijn heeft al haar leveranciers een brief gestuurd waarin zij een korting van 2% «eist» (zie ook de schriftelijke vragen van het lid Gesthuizen (2012Z15772) en van het lid Koopmans (2012Z15869)). Aan de ene kant wordt door de samenleving en supermarkketens van bijvoorbeeld veehouders gevraagd dat zij investeren in dierenwelzijn en milieu. Aan de andere kant wordt door acties als die van Albert Heijn primaire producenten echter de knip op de neus gezet. Hoe waardeert de regering de actie van Albert Heijn in het licht van gezonde machtsverhoudingen in een keten en de maatschappelijke wensen op het gebied van dierenwelzijn en milieu? De staatssecretaris heeft recent aangegeven (Boerderij-Vandaag) dat hij extra stappen wil zetten om de land- en tuinbouw een uitzonderingspositie te geven binnen de Europese mededingingsregels. Wat is de inzet van de regering op dit punt? De regering heeft bij monde van staatssecretaris aangegeven dat zij aan de slag wil gaan met de aanpak zoals is verwoord in de motie van het lid Van der Staaij c.s. (Kamerstuk 33000-XIII nr. 136). Wat is de stand van zaken? Welke concrete stappen zijn inmiddels gezet en welke zullen nog worden gezet?

Groepshuisvesting zeugen

De leden van de SGP-fractie hebben een vraag over de verplichte groepshuisvesting voor zeugen per 1 januari 2013. Een groep zeugenhouders kampt met vertraging op het gebied van ondermeer de ruimtelijke ordening. In bijvoorbeeld de provincie Limburg, maar ook in andere provincies, is nog steeds veel onduidelijkheid over de vergunningen in het kader van de Natuurbeschermingswet. Door onderzoek en de vertraging omtrent de Programmatische Aanpak Stikstof laat besluitvorming op zich wachten. De leden noemen ook de vertraging omtrent het Activiteitenbesluit. Wat gaat de regering doen om te voorkomen dat zeugenhouders die met deze «externe» vertraging te maken hebben in de problemen komen?

Zeedagenregelingen

De leden van de SGP-fractie zijn kritisch over de zeedagenregelingen in relatie tot de quota. De leden vinden dat er voldoende zeedagen moeten zijn en blijven om de quota op te kunnen vissen. Nu al werd een deel van de kabeljauwvisserij gesloten, omdat het aantal zeedagen uitgeput was. De leden hebben begrepen dat andere landen de Europese regels met betrekking tot de zeedagen ruimer interpreteren dan Nederland en daardoor voor de eigen vissers voor meer ruimte en flexibiliteit zorgen. Is dat juist? Is de regering bereid te kijken hoe deze lidstaten omgaan met de zeedagenregelingen en welke ruimte er is om meer flexibiliteit en ruimte voor Nederlandse vissers te creëren?

Aanlandingsplicht

In de recente kwartaalrapportage over de hervorming van het GVB worden met betrekking tot de aanlandingsplicht enkele aangenomen Kamer moties genoemd. De leden van de SGP-fractie missen daarbij de motie van het lid Dijkgraaf c.s. (Kamerstuk 32 201, nr. 28). De leden horen graag of en, zo ja, hoe de regering deze motie meeneemt in het overleg en de onderhandelingen over de aanpak van discards.

Visserijovereenkomst Mauritië

De leden van de SGP-fractie hebben enkele vragen over de visserijovereenkomst met Mauritië. Zij hebben begrepen dat de voorwaarden in deze overeenkomst dusdanig streng zijn dat het voor de Nederlandse en Europese vloot niet werkbaar en economisch niet rendabel is om in Mauritaanse wateren te gaan vissen. Dat betekent niet alleen een achteruitgang voor de Nederlandse pelagische vloot, maar ook voor de Mauritaanse en Afrikaanse voedselvoorziening, Mauritaanse werkgelegenheid en bestandsonderzoek (nodig voor goede regionale visserijbeheersystemen). Hoe waardeert de regering in dat licht het gesloten akkoord? Is de regering bereid zich tegen het huidige visserijprotocol uit te spreken? Is de regering bereid op korte termijn in overleg te gaan met ondermeer de (pelagische) visserijsector over noodzakelijke aanpassingen van het protocol om het werkbaar en economisch rendabel te maken? De Europese Commissie zal naar verwachting pas over enkele maanden het visserijprotocol formeel voorleggen. Waarom moet dat zo lang duren? Is meer snelheid mogelijk?

Vragen van de leden van de Partij voor de Dieren-fractie

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren hebben kennisgenomen van de geannoteerde agenda en van de overige brieven en fiches, en willen graag nog enkele vragen stellen.

Geannoteerde agenda

EFMZV

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren zijn teleurgesteld in het gebrek aan ambitie van de staatssecretaris om de hervorming van het GVB echt aan te grijpen als kans om de visserijsector daadwerkelijk te verduurzamen. Hoewel de staatssecretaris zegt dat de subsidieverlening op termijn geheel moet verdwijnen zien zij dat er nog steeds € 6,567 miljard gereserveerd staat voor visserijbeleid in de periode 2014–2020 en dat de subsidies ingezet zullen worden voor doelen die alles behalve duurzaam zijn. De leden van de fractie van Partij voor de Dieren wijzen op de noodzaak het behoud en herstel van ecosystemen voorop te stellen bij

de hervorming van het GVB. En dus niet het uitputten van de levende natuurlijke hulpbronnen in zee, terwijl «damage control» ingezet wordt om de gevolgen enigszins te minimaliseren.

De Europese viswateren waren ooit de meest productieve ter wereld, maar dertig jaar GVB en de miljarden subsidies die hieruit jaarlijks rijkelijk vloeien hebben geresulteerd in overbevissing van 88% procent van de vispopulaties, het zelfs verdwijnen van gehele populaties en ernstige schade aan het mariene ecosysteem. De Europese Commissie heeft in 2008 geconcludeerd dat de overcapaciteit in de visserijvloot een van de hoofdoorzaken is van de gigantische overbevissing. De capaciteit van de vloot is in sommige visserijen zelfs drie keer zo groot als wat de populatie aankan. Kan de staatssecretaris dit bevestigen? Ook internationaal is op grote schaal erkend dat visserijsubsidies hebben bijgedragen aan de enorme overcapaciteit van de visserijvloot. Kan de staatssecretaris ook dit bevestigen? De staatssecretaris zegt in het BNC-fiche inzake het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (Kamerstuk 22 112, nr. 1320) dat verleende subsidies overcapaciteit moeten tegengaan. Kan de staatssecretaris gedetailleerd en concreet uitleggen hoe verlening van subsidies de overcapaciteit in de toekomst tegen zal gaan als er niet wordt ingezet op het saneren van de vloot, en er uit de analyse van de Europese Rekenkamer juist is gebleken dat de subsidieverlening in het verleden de overcapaciteit in de visserijsector heeft gecreëerd? Kan de staatssecretaris uiteenzetten of er duidelijke definities en doelen zijn gesteld om de overcapaciteit aan te pakken en hoe zich dit verhoudt tot de subsidieverlening? En waarom mogen de subsidies volgens de staatssecretaris niet discrimineren tussen de enerzijds grootschalige en anderzijds kleinschalige, artisanale kustvisserij? Waarom stelt de staatssecretaris niet voor juist te discrimineren op ecologische impact van de visserij? Het EFMZV zou als doel hebben het bevorderen van een duurzame en concurrerende visserij. De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren snappen niet hoe dit samengaat met het investeren in vistuigen en in marketing van de toch al schaarse vis. Graag krijgen zij hierop een toelichting van de staatssecretaris. Een concurrerende visserij bereik je bovendien niet door te streven naar de maximaal duurzame vangst (MSY), maar door te streven naar maximaal economische vangst (MEY). Terwijl de maximaal economische vangst lager ligt dan de maximaal duurzame vangst en daardoor een veel betere verzorgingsbenadering hanteert, levert het wel de maximale economische opbrengst op. Met de maximaal economische vangst wordt gevist op het niveau waarbij het verschil tussen kosten van visserij en de opbrengst van visserij maximaal is. De winsten voor de visserijsector worden gemaximaliseerd, terwijl de visbestanden de visserijsterfte gemakkelijker kunnen compenseren met nieuwe aanwas. In Australië heeft de MEY-benadering geleid tot hogere winsten, gezonde visbestanden en veel minder getouwtrek over quota. Kan de staatssecretaris uitleggen waarom de MEY-benadering niet wordt gehanteerd in het EFMZV? En kan de staatssecretaris daarnaast uitleggen waarom het EFMZV het doel nastreeft bij te dragen aan het vergroten van de werkgelegenheid in de visserijsector, terwijl er een enorme overcapaciteit is die verantwoordelijk is voor de gigantische overbevissing en er juist ingezet zou moeten worden op het afbouwen van de vloot en het tegengaan van de overcapaciteit?

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren kunnen niet accepteren dat de staatssecretaris het investeren in aquacultuur ondersteunt omdat het vergroten van de aquacultuursector alles behalve duurzaam is. De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren wijzen aquacultuur stellig af: duurzaamheid, dierenwelzijn en aquacultuur zijn niet verenigbaar.

Veel kweekvis wordt gevoerd met vismeel van in het wild gevangen vis. Deze methode is niet duurzaam en het zal ook erg lastig zijn deze te verduurzamen. Daarnaast worden steeds meer stukken zee langs

kustzones gebruikt als «vijvers» voor kweekvissen, waardoor afvalstoffen en toegediende middelen in zee terecht komen, met grote veranderingen in het lokale ecosysteem als gevolg. Kan de staatssecretaris toelichten hoe hij in bovengenoemde gevallen verduurzaming ziet? Wat wordt er over deze zaken gezegd in de verlening van subsidies uit het EFMZV? Kan de staatssecretaris toelichten wat er precies wordt verstaan onder «duurzaamheid» in het fonds?

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren maken zich daarnaast ernstig zorgen over het welzijn van dieren gehouden in aquacultuur en achten derhalve een preventieve dierenwelzijnstoets noodzakelijk: vissen zouden pas in kweekomstandigheden gehouden kunnen worden als eerst is aangetoond dat dit mogelijk is binnen de definitie van dierenwelzijn die het kabinet zelf hanteert, namelijk de vijf vrijheden van Brambell. Kan de staatssecretaris toelichten of dierenwelzijn en diergezondheid criteria vormen bij het verlenen van subsidies uit het fonds, wat er precies onder wordt verstaan en hoe dit zich verhoudt tot de vijf vrijheden van Brambell?

Hervorming Gemeenschappelijk Landbouwbeleid

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren zijn teleurgesteld door de insteek van het Europees Parlement wat betreft de hervorming van het GLB. De redelijke ambitie van de Europese Commissie met betrekking tot de vergroening van het landbouwbeleid lijkt nu definitief verloren, deelt de staatssecretaris die mening? Is hij het met deze leden eens dat de «vergroeningspremie» en de basispremie gekoppeld moeten zijn, zoals de Europese Commissie ook voorstelde? De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren vinden het niet gerechtvaardigd om boeren zonder voorwaarden te blijven subsidiëren, is de staatssecretaris dat met deze leden eens? Op welke wijze wil hij omgaan met de amendementen van het Europees Parlement die deze koppeling willen verbreken?

Steun aan verwerkers van vezelvlas en vezelhennepe

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren zijn een groot voorstander van de Europese en Nederlandse teelt van vezel- en eiwitgewassen. Lokale teelt kan de milieubelasting van vezels, die het gevolg zijn van het hoge gebruik van landbouwgif en kunstmest in de katoenteelt, fors verlagen en een rol spelen in het regionaliseren van de landbouweconomie. Deze leden vinden kunnen de uitgaven aan de vezelverwerkers dan ook steunen. Wel hebben zij vragen over de bestendigheid van deze steun. Dit is immers maar een eenmalige regeling, die weinig zekerheid biedt. Op welke wijze wil de staatssecretaris ook in de komende jaren steun en duidelijkheid bieden aan de vezelverwerkers?

Aanpassingen inzet artikel 68

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren lezen dat er nog andere veranderingen zijn opgetreden in de verdeling van de artikel 68 gelden. De staatssecretaris noemt kort dat de «Stimulering managementmaatregelen dierenwelzijn» vanwege «technische uitvoeringsproblemen» worden stopgezet. Wat bedoelt de staatssecretaris daar precies mee, wat zijn deze uitvoeringsproblemen? Welke managementmaatregelen hadden met deze regeling gestimuleerd moeten worden? Nu worden met deze gelden de investeringsregeling duurzame stallen en de subsidieregeling diervriendelijk produceren opgehoogd. De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren vinden deze regelingen beiden verkapt steun voor de vee-industrie, omdat de maatregelen en investeringen die op grond van deze regelingen met belastinggeld worden gefinancierd, op geen

enkele wijze de zo noodzakelijke systeemwijzigingen binnen de vee-industrie bewerkstelligen, integendeel. De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren vragen dan ook of de staatssecretaris bereid is de vrijvallende gelden in plaats daarvan in te zetten voor een regeling die veehouders die willen overschakelen naar biologische landbouw te ondersteunen. Zo nee, waarom niet?

Alternatieven voor oormerken

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren steunen de gewetensbezwaarden in hun argumenten om alternatieven toe te staan voor het oormerken van dieren en vinden het van groot belang dat er een alternatief komt voor het oormerken dat geen negatieve gevolgen voor het dierenwelzijn met zich mee brengt.

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren begrijpen uit de brief van de staatssecretaris hierover dat hij een concreet uitgewerkt voorstel zal indienen bij de Europese Commissie en dat hij in dit voorstel zal inzetten op het toestaan van een maagbolus met chip als alternatieve identificatie bij runderen. De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren willen graag inzicht in het concrete voorstel van de staatssecretaris. Is de staatssecretaris bereid het concrete voorstel naar de Kamer te sturen of de Kamer op andere wijze meer inzicht te geven in de inhoud van het voorstel? Zo nee, waarom niet?

Haaienbrief

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren stellen de uitgebreide opheldering over de beschermde status van enkele haaiensoorten middels de haaienbrief op prijs. Helaas is hun vermoeden wel waarheid gebleken. Zoals de leden van de fractie van de Partij voor de Dieren eerder in diverse debatten hebben opgemerkt worden de blauwe haai, kortvinmakreelhaai, gladde haaien, kathaaien en draakvissen totaal niet beschermd tegen de intensieve visserij waar zij door worden bedreigd in hun voortbestaan. Dit baart de leden van de fractie van de Partij voor de Dieren ernstige zorgen.

Kan de staatssecretaris bevestigen dat het uitblijven van beschermingsmaatregelen op korte termijn een zeer ernstige bedreiging vormt voor het voortbestaan van deze soorten? Deelt de staatssecretaris de mening dat we te allen tijde moeten voorkomen dat soorten zo overbevist raken dat ze op de rand van uitsterven balanceren en dat dit alleen te voorkomen is door gerichte beschermingsmaatregelen te treffen voor deze soorten? Zo nee, waarom niet?

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren vinden het door de Commissie geïntroduceerde EU-haaienactieplan in 2009 een goed initiatief, maar zien dat de maatregelen die hieruit voortvloeien te langzaam gaan en niet voor voldoende soorten worden genomen. De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren zijn blij met de toezegging van de staatssecretaris om de Commissie te verzoeken het actieplan te evalueren. Kan de staatssecretaris de Kamer informeren over wanneer ze deze evaluatie tegemoet kan zien? Wel willen de leden van de fractie van de Partij voor de Dieren de staatssecretaris er op wijzen dat er in de tussentijd volop ingezet moet worden op het instellen van meer maatregelen om soorten te behoeden voor uitsterven en dat het verzoek om een evaluatie het werk niet mag stilleggen. Deelt de staatssecretaris de mening dat initiatieven niet stilgelegd mogen worden totdat de evaluatie gereed is in het belang van het voortbestaan van veel bedreigde haaien- en roggensoorten? Zo nee, waarom niet?

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren horen graag waarom er in Europees verband geen TAC's afgesproken zijn voor gladde haaien, kathaaien en draakvissen? Is de Europese Commissie voornemens dit op

zeer korte termijn wel te doen? Zo nee, waarom niet en is de staatssecretaris bereid hierop aan te dringen in Brussel? Waarom verwacht de Europese Commissie dat vangstafspraken in International Commission for the Conservation of Atlantic Tunas (ICCAT)-verband er voor de blauwe haai en kortvinmakreelhaai er op korte termijn niet inzitten? Welke concrete voorstellen voor betere bescherming van deze soorten zijn in ICCAT-verband gestrand en door welke landen werden deze voorstellen gedwarsboemd? Welke concrete stappen neemt de Europese Commissie in ICCAT-verband om de dwarsliggende landen te overtuigen van de noodzaak van maatregelen? De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren zijn blij dat de staatssecretaris aangeeft in ICCAT-verband aan te blijven dringen op beschermingsmaatregelen, maar kan de staatssecretaris uiteenzetten of hijzelf een actieve rol heeft gespeeld in het oproepen van zijn buitenlandse collega's om beschermingsmaatregelen voor deze zwaar beviste soorten te ondersteunen? Zo nee, waarom niet? Is de staatssecretaris voornemens in Europees verband dit onderwerp zelf dan aan te kaarten en voorstellen te doen voor het instellen van TAC's gebaseerd op wetenschappelijk advies of anderszins de (bij)vangst van deze soorten te beperken? Zo ja, kan de staatssecretaris zijn concrete plannen toelichten inclusief een tijdsplanning? Zo nee, waarom niet en in welk licht moeten de leden van de fractie van de Partij voor de Dieren zijn toezegging om op beschermingsmaatregelen te blijven aandringen dan zien?

Uitvoering verbod aanbinden van koeien

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren maken zich zorgen over de uitvoering van het verbod op het aanbinden van runderen. Zij hebben vernomen (zie <http://boerderij.nl/Rundveehouderij/Nieuws/2012/9/Nieuwe-hoop-voor-veehouders-met-grupstal-1063236W/>) dat de regelgeving betreffende het verbod op het aanbinden van runderen mogelijk zal worden verzwakt, waardoor deze niet zal gelden voor dierhouders met minder dan vijftig dieren. Kan de staatssecretaris dat bevestigen? De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren vinden dat het verbod op het aanbinden van runderen gerealiseerd moet worden, omdat het aanbinden van koeien een negatieve impact heeft op het dierenwelzijn doordat de dieren ernstig worden beperkt in het uitvoeren van hun soort specifieke gedrag en dierenwelzijn dus niet kan worden gewaarborgd wanneer dieren staan aangebonden. Kan de staatssecretaris aangeven of hij die mening deelt en zo ja, is hij bereid zich sterk in te zetten op een totaalverbod voor het aanbinden van runderen, ongeacht het aantal dieren dat aanwezig is op een bedrijf? Zo nee, waarom niet? De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren willen ook graag weten op hoeveel en wat voor bedrijven in Nederland runderen nog worden aangebonden. Zij willen verder weten wanneer een verbod voor het aanbinden van runderen in zal gaan en of het hierbij gaat om een totaalverbod of enkel een beperking van het aantal uren per dag dat een dier mag worden aangebonden. Kan de staatssecretaris hier duidelijkheid over geven?

II Antwoord / Reactie van de staatssecretaris

III Volledige agenda

- **Geannoteerde Agenda Landbouw- en Visserijraad 24 en 25 september 2012** Brief regering – staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, H. Bleker – 7 september 2012 – Kamerstuk 21501-32-634

- **Verslag Landbouw- en Visserijraad 16 juli 2012** Brief regering – staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, H. Bleker – 3 augustus 2012 – Kamerstuk 21501-32-631
- **Stand van zaken subsidieregeling schaapskuddes met zeldzame rassen** Brief regering – staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, H. Bleker – 9 juli 2012 – Kamerstuk 33000-XIII-194
- **Alternatieven voor oormerken, n.a.v. de motie Jacobi/Van Gerven (TK 21501-32, nr. 618)** Brief regering – staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, H. Bleker – 18 juli 2012 – Kamerstuk 21501-32-628
- **Aanbieding afschrift van het antwoord op een brief van vier koepels van agrarische natuurverenigingen en de vier GLB-pilots over het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) en agrarisch natuurgebied** Brief regering – staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, H. Bleker – 10 juli 2012 – Kamerstuk 28625-153
- **Fiche: mededeling vangstmogelijkheden 2013** Brief regering – staatssecretaris van Buitenlandse Zaken, H.P.M. Knapen – 13 juli 2012 – Kamerstuk 22112-1442
- **Fiche inzake verordening technische maatregelen bescherming mariene organismen 2013** Brief regering – staatssecretaris van Buitenlandse Zaken, H.P.M. Knapen – 19 juli 2012 – Kamerstuk 22112-1447
- **Fiche 5: verordening handelsgerelateerde maatregelen visserijproducten** Brief regering – staatssecretaris van Buitenlandse Zaken, H.P.M. Knapen – 31 augustus 2012 – Kamerstuk 22112-1456
- **Kwartaalrapportage Gemeenschappelijk Landbouwbeleid** Brief regering – staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, H. Bleker – 7 september 2012 – Kamerstuk 28625-154
- **Situatie op de EU-suikermarkt** Brief regering – staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, H. Bleker – 11 september 2012 – Kamerstuk 21501-32-636
- **Kwartaalrapportage Gemeenschappelijk Visserijbeleid** Brief regering – staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, H. Bleker – 13 september 2012 – Kamerstuk 32201-47
- **Haaienbrief** Brief regering – staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, H. Bleker – 13 september 2012 – Kamerstuk 21501-32-637